

Codi: 104699

Crèdits: 6

Caràcter: FORMACIÓ BÀSICA

Matèria: FILOSOFIA

Curs: PRIMER

Semestre: SEGON

Equip docent: Pep Dardanyà, Xavi Capmany, Carles Ferrer

Hores de dedicació: 150h

Hores lectives: 75h

Hores autònomes: 75h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de formació bàsica i de metodologia teòrica-pràctica, entenent la pràctica en dinàmiques d'aprenentatges, activitats i producció de textos i exercicis diversos. L'objectiu general de la matèria és introduir els/les alumnes en el pensament crític, amb èmfasi especial en allò que afecta les arts i els dissenys. Les assignatures que componen la matèria aborden qüestions, sabers i pràctiques a fi d'assenyalar i problematitzar aquells elements culturals, sociopolítics, materials i ideològics que travessen el camp de les arts i els dissenys, amb articulació entre els eixos diacrònic i sincrònic que requereix una anàlisi crítica, fent-ho des d'un present dinàmic i complex.

Assignatures de la matèria:

INTRODUCCIÓ AL PENSAMENT EN ARTS I DISSENY

PENSAMENT I CONTEXT EN ARTS I DISSENY

PENSAMENT I CONTEXT EN ARTS I DISSENY

Pensament i context en arts i disseny forma part de les assignatures de l'Àrea de Teoria que ofereixen des del primer curs les eines amb les quals cada alumne/a ha de construir la bastida que ha d'acompanyar la seva formació en el camp de les arts i el disseny. De caire introductori, posa a l'abast de l'estudiant l'articulació entre teoria i pràctica, d'una banda, i teoria i context, de l'altra. En l'assignatura s'hi articulen tres eixos principals al voltant del pensament en arts i disseny: genealògic (d'on venen, com es formen els discursos i pràctiques que assenyalem), conceptual (què són i com es formen i treballen els conceptes que hi ha en aquests discursos i pràctiques) i pràctic-aplicat (com s'insereixen efectivament en la realitat pràctica i amb quins efectes). L'assignatura contempla, d'una banda, mètodes orientats a un cert estranyament dels/les alumnes respecte a determinats hàbits acadèmics adquirits (de lectura, escriptura, anàlisi, etc.) i, d'altra banda, exercicis de reflexió i descoberta i en relació al propi context. En tot cas, l'articulació de mètodes i continguts diversos apunten a una primera obertura conceptual i teòrica del camp de les arts i els dissenys en un grau eminentment transdisciplinari.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Assolir eines i recursos conceptuals i teòrics adients per tal d'abordar i pensar el context present de les arts i

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

els dissenys.

- Desenvolupar les capacitats de lectura i d'escriptura a partir del propi posicionament en relació a les qüestions tractades.
- Desenvolupar un esperit crític sobre la realitat social i cultural.

Específics:

- Analitzar genealogies conceptuals i discursives de la Postmodernitat com a eines per al pensament en els dissenys en el context present.
- Valorar críticament la dimensió històrica del present a partir de recursos genealògics en el camp del pensament estètic.
- Elaborar preguntes d'anàlisi i desenvolupar mètodes de treball de camp.
- Aplicar fonaments d'anàlisi i interpretació socioculturals i tecnocientífics.
- Demostrar autonomia en exercicis de reflexió i discussió, tant en les dinàmiques de l'aula com de treball de grup.
- Utilitzar recursos i estratègies per a l'organització de la informació: esquemes i mapes conceptuals.

COMPETÈNCIES

E02. Analitzar i relacionar teories, conceptes i sabers de les diverses àrees de coneixement (socials, científiques, de les arts i dels dissenys).

E03. Llegir, escriure i parlar de forma posicionada i crítica en i des dels entorns de treball de les arts i els dissenys, emprant aquests recursos com un factor de construcció personal.

E04. Analitzar el context sociocultural contemporani, en permanent transformació, i implicar-se en ell des del treball propi en el camp de les arts i/o els dissenys.

E05. Distingir, jerarquitzar i relacionar críticament continguts formals, dades, documents, conceptes i arguments implicats en el treball propi, emprant recursos apropiats (constel·lacions conceptuals, gràfics relacionals, bancs de referències...).

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

T01. Escoltar activament valorant les aportacions alienes per a la construcció dels propis posicionaments. T03. Gestionar eficientment el temps i els recursos.

T04. Exercir el posicionament personal i les capacitats crítiques i autocrítiques en processos de transformació del context. T05. Comunicar i expressar-se eficaçment, tenint en compte el destinatari i el mitjà.

RESULTATS D'APRENENTATGE

RA1 (E02.2). Usar recursos teòrics, conceptuals i metodològics per a la recerca, l'anàlisi i la interpretació de la societat contemporània i les seves manifestacions i pràctiques culturals.

RA3 (E03.5). Relacionar i integrar informació de fonts diverses.

RA4 (E03.6). Aplicar les eines bàsiques per a la producció de textos assagístics.

RA5 (E04.11). Demostrar la responsabilitat social de l'investigador en arts i dissenys.

RA6 (E04.12). Reconèixer i mostrar-se sensible cap al context: registrar observacions, elaborar preguntes d'anàlisi i desenvolupar mètodes de treball de camp.

RA7 (E04.13). Aplicar fonaments d'anàlisi i interpretació socioculturals i tecnocientífics.

RA8 (E04.14). Demostrar autonomia en exercicis de reflexió i discussió, tant en les dinàmiques de l'aula com de treball de grup.

RA9 (E05.2). Utilitzar recursos i estratègies per a l'organització de la informació: esquemes i mapes conceptuals.

RESULTATS D'APRENENTATGE TRANSVERSALS

T01.1. Construir posicionament i criteri propis tant a partir del seu treball com a partir del diàleg amb altres propostes o agents. T01.2. Reconèixer les qualitats del treball dels altres com a font d'aprenentatge.

T03.1. Organitzar i gestionar de forma autònoma els temps en els processos d'aprenentatge i en el seu itinerari formatiu en el grau.

T03.2. Gestionar de forma eficient els recursos que estan implicats en els processos d'aprenentatge, tant els que li han estat facilitats com els que de forma autònoma adquireix.

T04.1. Revisar el seu procés de treball a partir de criteris tant pedagògics com d'originalitat. T05.1. Organitzar les idees i transmetre-les amb eficiència i creativitat.

T05.2. Triar el mitjà adequat a cada situació comunicativa.

T06.1. Distribuir els rols en un entorn col·lectiu de treball derivat d'un projecte segons habilitats i disciplines implicades.

T06.2. Treballar de forma horitzontal i creuada com a font de desenvolupament personal i grupal.

CONTINGUTS:

L'assignatura s'organitza a partir de tres mòduls (filosòfic, antropològic i creatiu) referits a tres marcs contextuals que s'articulen entre ells. A banda, altres continguts de tipus instrumental es realitzen a través del que anomenem "Eixos Transversals".

1. Mòdul filosòfic:

Partim de la base que l'estudiant, havent cursat la *Introducció al Pensament*, ja té noció de què fa que una experiència tingui contingut filosòfic. A través de la problematització, la gènesi, el sentit, o l'observació de totes o moltes de les nocions següents: valor, certesa, veritat, ètica, metafísica, imperatiu, llibertat, decisió, certesa, reductibilitat, déu, norma, heroi, savi, hybris, canvi, isonomia, iniciarem un recorregut que, centrats en el present, ens durà inevitablement als grans moments de la història de la filosofia.

D'aquesta manera, sense allunyar-nos del paper de l'art i del disseny en el present, contemplarem qüestions metafísiques, epistemològiques, ètiques i estètiques, totes elles ingredients fonamentals de l'experiència filosòfica.

La part, pràctica, a partir de documents audiovisuals, versarà sobre les nocions d'"heroi" i de "cap de turc" en la modernitat.

2. Mòdul antropològic

Consta de quatre sessions, que s'articulen a partir de tres conceptes clau: Institució, Museu i exposició. Tenen una relació amb els conceptes treballats durant el primer semestre. Així, el concepte d'Institució està relacionat amb el concepte de cultura, el de Museu amb el concepte de patrimoni i el d'exposició amb el concepte de ritual. A partir de la presentació de continguts específics, de lectures obligatòries i d'anàlisi de documents audiovisuals, es plantegen debats que fan reflexionar a les estudiants sobre els rols de les agències i dels agents principals que conformen el sistema de les arts visuals contemporànies en el context actual de construcció de pensament, de producció, de visualització i de mercat.

3. Mòdul creatiu:

Consta de quatre sessions, que es desenvolupen en el següent ordre i continguts:

1. Introducció a l'Estètica. Relacions amb la Bellesa i l'Ètica.
2. Estètica i concepte de Wabi-Sabi.
3. Estètica i concepte de Hygge.

4. Bruce Mau i el Manifest Incomplet pel Creixement com a motor creatiu.

METODOLOGIA

L'assoliment de les competències pròpies de l'assignatura implica fonamentalment tres eixos metodològics. D'una banda, l'exposició per part del professor de continguts i plantejaments oberts de problemes en relació a aquells (activitat dirigida). D'altra banda, en relació als problemes plantejats, la confrontació, per part dels alumnes, de continguts, criteris i eines conceptuals assolides; i això a través d'activitats formatives diverses: debat, anàlisi i interpretació de materials en grup, exposició i discussió d'exercicis realitzats, etc. (activitats supervisades). En tercer lloc, un eix metodològic orientat a una tasca de recerca i heurística (individual o en grup), a través d'activitats formatives que promouen la producció pròpia de textos, i en els quals es valorarà l'equilibri entre el rigor en l'aplicació dels aprenentatges assolits i la capacitat d'assajar i experimentar amb criteris propis (activitats autònomes i supervisades). La metodologia docent implica un procés d'avaluació continua, tant individual com de grup, dels processos, activitats i resultats que es van donant al llarg del semestre.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 150h

Hores activitats dirigides: 30h (20%)

Hores activitats supervisades: 30h (20%)

Hores aprenentatge autònom: 75h (50%)

Hores activitats d'avaluació: 15h (10%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències, casos d'estudi, visites o presentacions d'experts.

Metodologia d'aprenentatge: comprensió i aplicació dels recursos teòrics i conceptuals treballats; valoració, discussió crítica col·lectiva i exposició de propostes en relació a les qüestions treballades.

Descripció: en cadascun dels tres blocs, el/la docent iniciarà cada sessió amb una activitat dirigida per a la presentació i explicació dels continguts corresponents que posteriorment tindran desenvolupament en activitats supervisades i autònomes.

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA7

Activitat supervisada:

Seguiment supervisat pel professor. Discussió y posada en comú de continguts. Realització d'exercicis a l'aula o taller.

Metodologia d'aprenentatge: contrastació (comparació, reflexió, crítica, valoració) en les formes i processos de treball i aplicació de recursos teòrics i conceptuals tractats en activitats compartides, amb seguiment i discussió, tant per part dels/les docents com per part del grup aula. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Descripció: activitats que, de forma individual o grupal, signifiquen una dinàmica d'aula que implica posar en joc els continguts tractats i la participació activa de tots/es els/les alumnes. Tant com les intervencions, es valora l'escolta i el retorn en relació a les intervencions o propostes dels/les companys/es, ja sigui en posades en comú, debats, comentari de materials diversos o presentacions d'exercicis.

Resultats d'aprenentatge: RA2, RA4, RA5, RA6, RA8, RA9.

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents. Lectura de textos. Treball pràctic autònom.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i/o lectura comprensiva de textos, i/o lectura comprensiva d'elements formals y matèrics.

Descripció: exercicis de producció de textos segons les pautes metodològiques i de contingut marcades (blocs 1 i 2). Exercicis d'observació, exploració i anàlisi (bloc 3). Lectura i treball de textos (blocs 1, 2 i 3).

Resultats d'aprenentatge: RA3, RA4, RA7, RA8, RA9.

Activitat d'avaluació

Lliurament i presentació d'exercicis per a l'avaluació de resultats parcials o finals.

Metodologia d'aprenentatge: reflexió i aplicació dels recursos assolits en exercicis de producció textual o presentació oral. Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Descripció: l'avaluació de les competències i resultats d'aprenentatge es fa a partir del seguiment i valoració

d'exercicis i activitats tant supervisades (seguiment de participació i intervencions, breus exercicis individuals o grupals

d'aula) com autònomes (producció de textos).
Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA4, RA7, RA8.

SISTEMA D'AVUACIÓ

L'assignatura és obligatòria, de caràcter presencial, en un mínim del 80%. L'avaluació és continuada. La nota final de l'assignatura podrà tenir en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'alumne/a. El contingut i criteris d'avaluació de cada exercici s'especificarà en l'enunciat corresponent. Cada bloc de continguts genera activitats d'avaluació pròpies: activitats o controls d'aula i exercici escrit de síntesi sobre els seus continguts i recursos.

SISTEMA DE RECUPERACIÓ

1. Tots tres mòduls han de ser aprovats per tal de poder superar l'assignatura. Per tant, l'alumne/a haurà de recuperar aquell o aquells mòduls que tingui pendants d'aprovar, si és el cas.
2. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 80% de les hores lectives presencials.

Està establerta la possibilitat de superar l'assignatura en segona convocatòria, a través d'una prova general o de síntesi, que en el seu moment s'especificarà, i que no és eximent de la presentació prèvia de les activitats obligatòries de cada mòdul.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ

Cada mòdul té la seva avaluació específica i independent, que es correspon en un 30% de la nota final de l'assignatura, el 10% restant està complementa amb una activitat de síntesi. **L'avaluació continuada implica aprovar els tres mòduls segons l'exercici específic i en els termes establerts per a cada mòdul.**

Així, per a cada bloc:

- 1) Producció textual; exercici (en format treball o examen) de reflexió a partir dels continguts treballats.
Criteris bàsics a avaluar (detallats en el document corresponent de pautes i criteris per a l'exercici):
  - Expressió, estructura i qüestions formals.
  - Comprensió i aplicació de l'experiència d'estranyament respecte al problema proposat.
  - Ús de conceptes i arguments.
  - Establiment de relacions entre continguts.
- 2) Exercicis transversals de tipus instrumental, dirigits a l'assoliment de recursos per a la lectura i escriptura: exercicis de classe i de treball continu al llarg del curs (producció textual, lectura, anàlisi de casos).
  - Compromís de l'alumnat amb el treball autònom propi.
  - Assoliment de les competències d'escriptura, lectura i anàlisi.

Resultats d'aprenentatge: RA1, RA3, RA4, RA6, RA7

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

Arrieta Urtizberea, Iñaki. *Museos en la postmodernidad: retos y desafíos*. Universidad del País Vasco, 2013.

Carrillo, Jesús. *Las nuevas fábricas de cultura: lugares de la creación y producción en la España contemporánea*. En: *Propiedad Intelectual. nuevas tecnologías y libre acceso a la cultura*.

Coordinadores: Alberto López Cuenca y Eduardo Ramírez Pedrajo. Universidad de las Américas. Puebla. Méjico. 2008.

Eliot, T.S.: [*Tradition and individual talent*](#).

Guasch Ferrer, Anna María. *El papel de las instituciones artísticas en la actualidad*. En: *El arte del siglo XX*. Cristina Giménez Navarro (coord.), Concha Lomba Serrano (coord.) Instituto "Fernando El Católico": Universidad de Zaragoza, Departamento de Historia del Arte. 2009.

Koren, Leonard; *Wabi Sabi. Para artistas, diseñadores, poetas y filósofos*. Hipòtesi-Renat Edicions, Barcelona, 1997.

Ollé, Manel: *Plagia millor!*, Barcelona: Periscopi, 2022.

Tempest, Kae; *Connectar*. Animallibres Editorial, Barcelona, 2021.

Paterson, Don: *The poem*, Londres: Faber & Faber, 2018.

Yanagi, Soetsu; *La belleza del objeto cotidiano*. Editorial Gustavo Gili, Barcelona, 2020.

ESCOHOTADO, A, "Magia, farmacia y religión", a *Historia general de las drogas*, 1998

MARTINEZ MARZOA, F, *Historia de la filosofía*, 1973